



ONTHEFFINGSAANVRAAG EN ACTIVITEI-
TENPLAN STEENUIL

KRANGSTRAAT 5

TE BRUCHEM



Ecologie



Rapportage ontheffingsaanvraag en activiteitenplan steenuil

Krangstraat 5 te Bruchem

Opdrachtgever	VOF Van Wanrooij Reuvers Kasteeldreef 36 5236 XL Empel	
Rapportnummer	9827.001	
Versienummer	D2	
Status	Eindrapportage	
Datum	29 mei 2020	
Vestiging	Brabant Heinz Moormannstraat 1b 5831 AS Boxmeer 088 - 5001600 boxmeer@econsultancy.nl	
Opsteller	F. Boonk, MSc	
Paraaf		
Kwaliteitscontrole	ir. D. Sanders	ir. B.H.H. Verdijck
Paraaf		



Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEGEVENS VAN DE LOCATIE EN HET GEBRUIK DOOR FLORA EN FAUNA	2
	2.1 Locatiegegevens en huidige situatie	2
	2.2 Toekomstige situatie	3
3	VERSPREIDING VAN BESCHERMDE SOORTEN OP EN ROND DE LOCATIE	4
4	VERBODSBEPALINGEN	6
5	METHODIEK	7
	5.1 Foerageergebied analyse	7
	5.2 Territorium analyse	7
	5.3 Deskundige begeleiding	7
6	WETTELIJK BELANG	8
	Belang "Volksgezondheid en openbare veiligheid"	8
7	ALTERNATIEVEN	9
	7.1 Alternatieve werkwijze en planning	9
	7.2 Alternatieve inrichtingsplannen	9
	7.3 Alternatieve locatie	9
8	EFFECTEN VAN DE INGREEP OP FLORA EN FAUNA	10
	8.1 Effecten tijdens werkzaamheden op beschermde soorten	10
	8.2 Effecten tijdens gebruiksfase op beschermde soorten	11
9	MAATREGELEN	13
	9.1 Aanbieden van alternatieve nestkasten	13
	9.2 Kwantiteit functioneel leefgebied	13
	9.3 Kwaliteit	16
	9.4 Locatie en tijdstip maatregelen	19
	9.5 Doel en effectiviteit maatregel	20
	9.6 Zorgvuldig handelen en zorgplicht	20
	9.7 Beheer	20
10	GUNSTIGE STAAT VAN INSTANDHOUDING	21
	LITERATUUR	22

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van VOF Van Wanrooij Reuvers opdracht gekregen voor het opstellen van een activiteitenplan in het kader van de Wet natuurbescherming, ten behoeve van de voorgenomen woningbouw aan de Krangstraat 5 te Bruchem.

In het activiteitenplan zijn onder andere de adequate maatregelen verwoord om overtreding van een verbodsbepaling te voorkomen of om afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding te mitigeren of te compenseren. De tijdelijke, permanente en cumulatieve effecten op de functionaliteit, zowel in kwaliteit als kwantiteit, voor de desbetreffende soort zijn mede opgenomen in het ecologisch activiteitenplan.

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat de onderzoekslocatie gebruikt wordt door de steenuil (*Athene noctua*), welke beschermd is onder artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. Middels het onderhavige activiteitenplan wordt ontheffing aangevraagd voor een nestlocatie en een deel van het functioneel leefgebied.

Voor alle overige soorten is te allen tijden de zorgplicht van kracht. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden. In de praktijk kan dit worden toegepast door te werken buiten het broedseizoen, de planlocatie af te schermen, aangetroffen individuen te verplaatsen, of door in één richting te werken zodat dieren kunnen vluchten.

De ontheffing wordt aangevraagd voor de maximale periode van 5 jaar ingaande vanaf het moment dat de ontheffing wordt verleend. De werkzaamheden kunnen pas beginnen nadat de ontheffing is verleend.

De ontheffing wordt aangevraagd op grond van het belang:

- volksgezondheid en openbare veiligheid;

De ontheffing moet op naam komen van:

VOF Van Wanrooij Reuvers
t.a.v. K. van Aalsburg
Postbus 4
5386 ZG Geffen

2 GEGEVENS VAN DE LOCATIE EN HET GEBRUIK DOOR FLORA EN FAUNA

2.1 Locatiegegevens en huidige situatie

De onderzoekslocatie ($\pm 25.000 \text{ m}^2$) ligt aan de Krangstraat 5, circa 400 meter ten noordoosten van de kern van Bruchem. Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 45A (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 145.029$; $Y = 422.401$. Figuur 1 geeft de topografische ligging van de onderzoekslocatie weer.



Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie bestaat voor het merendeel uit (mais)akker. Circa 2.500 m^2 betreft een (paarden)weide of tuin. Rond het perceel lopen watergangen. De overige omgeving betreft grotendeels ruraal gebied met ten zuiden een woonkern. Overige percelen betreffen akkers, dierenweiden en boomgaarden. In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven.



Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

2.2 Toekomstige situatie

De initiatiefnemer is voornemens het perceel te herbestemmen tot woonlocatie. Aanwezige schuren worden gesloopt en vegetatie wordt verwijderd. Figuur 3 illustreert het voorgenomen plan.



Figuur 3. Schetsontwerp voor woningbouw op locatie (bron: Urban Jazz).

3 VERSPREIDING VAN BESCHERMDE SOORTEN OP EN ROND DE LOCATIE

Quickscan Arcadis in 2012

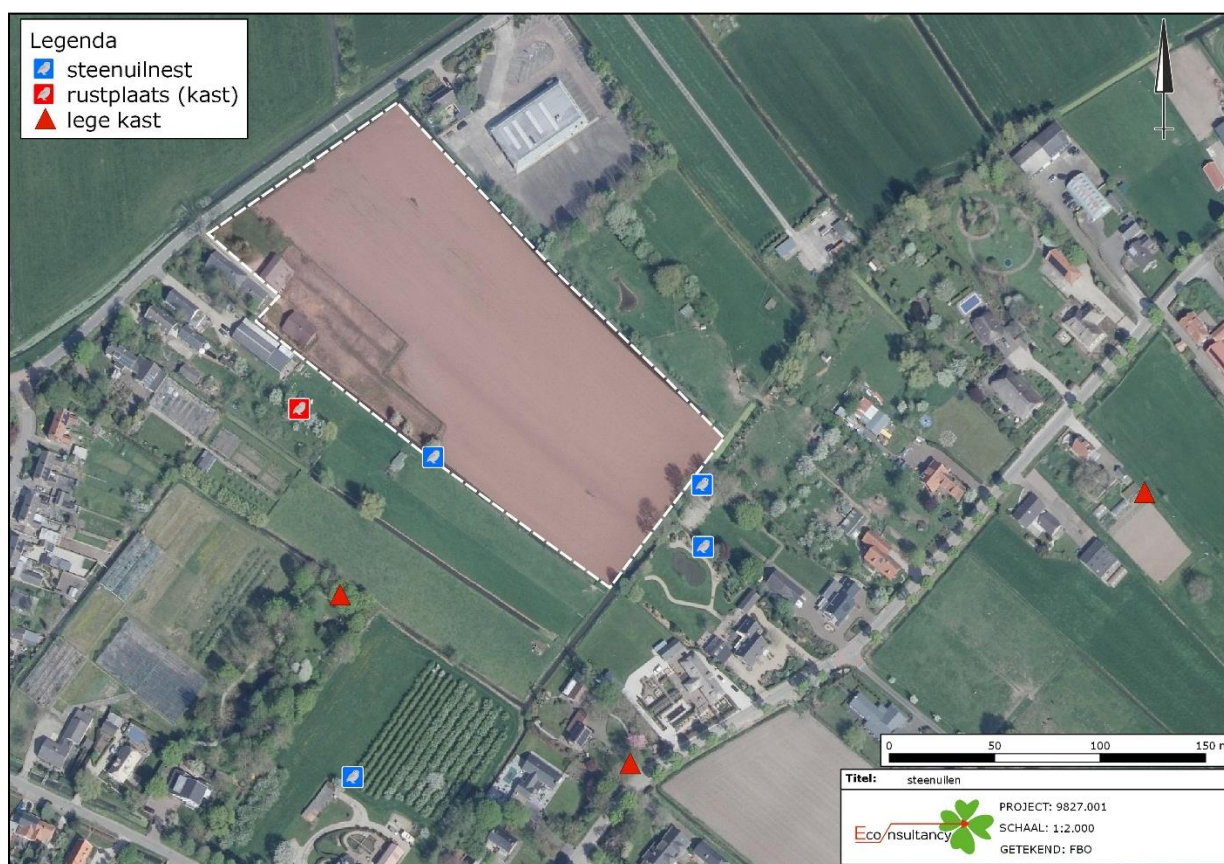
Door Arcadis is in 2012 een quickscan flora en fauna voor de locatie opgesteld (doc. 076284394). De quickscan is uitgevoerd aan de hand van een bureaustudie en een veldbezoek. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de omliggende percelen, onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten op basis van het aanwezige habitat. Uit deze quickscan flora en fauna is gebleken dat op de planlocatie en het aangrenzende perceel een territorium van de steenuil aanwezig was. Ten tijde van het veldbezoek was er een steenuilenkast aanwezig in de op de onderzoekslocatie aanwezige schuur. Daarnaast bleek er een nest aanwezig in een knotwilg zuidoostelijk van de locatiegrens. Tijdens het veldbezoek werd tevens een rustende steenuil aangetroffen in een fruitboom binnen de planlocatie en nog een jonge steenuil in een van de schuren langs de zuidwestgrens binnen de planlocatie.

Quickscan Aeres Milieu in 2019

Door Aeres Milieu is in samenwerking met Faunaconsult in 2019 opnieuw een quickscan flora en fauna opgesteld (doc. AM19136). De quickscan is uitgevoerd aan de hand van een bureaustudie en een veldbezoek. Op 12 maart 2019 heeft Faunaconsult het plangebied en de omgeving ervan bezocht voor een habitatgeschiktheidsonderzoek. Hierbij werd beoordeeld voor welke plant- en diersoorten het plangebied een geschikt habitat biedt. De te slopen gebouwen in het plangebied zijn met behulp van een ladder, zaklamp en boomcamera geïnspecteerd en het plangebied en de zone eromheen zijn geïnspecteerd op het voorkomen van uilennesten. Uit het veldbezoek is gebleken dat in de twee aanwezige schuren op het perceel geen vogelnesten aanwezig waren. Op de zuidwestgrens van het plangebied bevond zich een hoogstamperenboom, waarin een steenuilennestkast hangt. Deze nestkast werd tijdens het veldbezoek geïnspecteerd en in de kast bevonden zich een steenuilenveer en twee steenuil braakballen. Hieruit bleek dat de nestkast door steenuilen wordt gebruikt als nest en/of roestplaats. Op 22 meter van het plangebied bevindt zich nog een steenuilennestkast in een perenboom. Deze kast hangt in de achtertuin van Krangstraat 9 en is tijdens het veldbezoek geïnspecteerd. In de kast werden geen braakballen of veren aangetroffen, maar wel houtsnippers (deze worden doorgaans door de mens in steenuilenkasten neergelegd als nestmateriaal).

Steenuilenwerkgroep Bommelerwaard

In overleg met de steenuilenwerkgroep is een completer beeld van aanwezige steenuilennesten in de omgeving van de onderzoekslocatie gemaakt (persoonlijke communicatie, 2019). Figuur 4 illustreert de onderzoekslocatie in combinatie met deze nestlocaties. De blauwe symbolen betreffen de nestlocaties welke in 2018 nog in gebruik waren. Hieruit is gebleken dat de nestkast op de zuidwestgrens van de planlocatie in gebruik is als broedlocatie en de nestkast achter Krangstraat 9 in gebruik is als roestplek. Deze informatie wordt aangevuld met resultaten van een territorium onderzoek welke in februari 2020 gestart zal worden.



Figuur 4. Kasten en nesten rond de onderzoekslocatie (steenuilenwerkgroep Bommelerwaard)

4 VERBODSBEPALINGEN

De steenuil en zijn leefgebied is beschermd volgens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. De soort staat tevens vermeld in de EU-vogelrichtlijn. De nesten van steenuilen zijn het hele jaar beschermd en vallen onder categorie 1 van vogelnesten: 'nesten die behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats'. Hierbij moet ook rekening worden gehouden met de functionele leefomgeving rond het nest.

De steenuil heeft twee relevante typen voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit zijn:

- de plek die als nest gebruikt wordt (voortplantingsplaats) en die ook in de rest van het jaar gebruikt wordt als verblijfplaats
- de plekken die regelmatig door de steenuil worden gebruikt buiten het broedseizoen, maar die ook in het broedseizoen door het mannetje worden gebruikt als het vrouwtje op het nest aan het broeden is.

De onderzoekslocatie is onderdeel van het functionele leefgebied van de steenuil, waardoor niet kan worden uitgesloten dat met de voorgenomen werkzaamheden sprake is van overtreding van verbodsbepalingen op de Wet natuurbescherming.

5 METHODIEK

Uit de quickscans als uitgevoerd door Aeres Milieu en Arcadis en de gegevens als aangeleverd door de steenuilenwerkgroep is gebleken dat in nabijheid van de planlocatie een aantal steenuil territoria aanwezig is. Omdat één nestlocatie zich in directe nabijheid van de planlocatie bevindt zullen maatregelen getroffen moeten worden. Voor het nemen van gedegen maatregelen is meer informatie nodig over het aanwezige foerageergebied en de aanwezige territoria. In dit hoofdstuk wordt de methodiek beschreven om de effecten van de voorgenenomen ingreep in kaart te brengen.

5.1 Foerageergebied analyse

Door Econsultancy is er op 12 juli 2019 een veldbezoek uitgevoerd om, in combinatie met digitale kaarten, omliggende percelen en de functie voor in de omgeving aanwezige steenuilen(paartjes) te inventariseren. Hieruit kan worden beoordeeld in hoeverre deze percelen geschikt zijn als foerageergebied en derhalve onderdeel uitmaken van de aanwezige steenuil territoria. Resultaten van de foerageergebied analyse worden behandeld in hoofdstuk 8.

5.2 Territorium analyse

Onderhavig activiteitenplan is gebaseerd op gegevens van de steenuilenwerkgroep over aanwezige steenuilnest(kast)en. Omdat nieuwe nestkasten aangeboden gaan worden ter compensatie voor het verlies van één nestlocatie is aanvullend onderzoek uitgevoerd om te bepalen of ter plaatse van de beoogde compensatiekasten reeds territoria aanwezig zijn. Daarom is in de periode half februari tot eind april 2020 een aanvullend onderzoek naar nestlocaties en territoria van steenuilen in omgeving van de planlocatie uitgevoerd, middels een drietal avondbezoeken conform het inventarisatieprotocol van Netwerk Groene Bureaus. Hierbij is gebruik gemaakt van geluidsnabootsing. De inventarisatiemethode is overeenkomstig de methode die opgesteld is door Steenuilenoverleg Nederland (STONE) en het kennisdocument van de steenuil (BIJ12, versie juli 2017). Reeds aanwezige informatie van de lokale steenuilenwerkgroep is hierbij gebruikt. Bij de veldbezoeken is tevens aandacht besteed aan het foerageergedrag van aangetroffen steenuilen. Op basis van dit onderzoek is het activiteitenplan aangepast.

5.3 Deskundige begeleiding

De deskundigen die zijn betrokken bij het project zijn twee ervaren ecologen; F. Boonk, Msc en ir. B. Verdijck. De ecologen van Econsultancy hebben meerdere jaren ervaring met risicoadvisering en veldonderzoek naar alle relevante beschermde soortgroepen. De medewerkers van Econsultancy zijn actief bij diverse organisaties en belangen behartigers zoals Netwerk Groene Bureaus, SOVON, RAVON, VZZ, IVN, Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN), Zoogdierenwerkgroep en van het Natuurhistorisch Genootschap Limburg.

Econsultancy is lid van de branchevereniging 'Netwerk Groene Bureaus' en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

6 WETTELIJK BELANG

De initiatiefnemer is voornemens het perceel te herbestemmen tot woonlocatie. Aanwezige schuren worden hiertoe gesloopt en de huidige vegetatie wordt verwijderd.

Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen en/of het verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen of een essentiële functie van beschermde soorten vallen onder verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming. Voor de soorten wordt ontheffing aangevraagd onder de wettelijke belangen die staan vermeld in Tabel I.

Tabel I. Wettelijk belang.

Beschermingsregime	Soort	Belang	Verbodsbepaling
Vogelrichtlijnsoorten	Steenuil	Wet natuurbescherming, hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, artikel 3.3, lid 4 Volksgezondheid en openbare veiligheid	Wet natuurbescherming, hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, artikel 3.1, lid 2 (opzettelijk beschadigen, vernielen, wegnemen van nestlocaties) en lid 4 (opzettelijk verstoren van individuen)

In hoeverre onderstaande doelen/belangen vallen onder het door de Vogelrichtlijn wettelijk erkende belang: “volksgezondheid en openbare veiligheid” zal door bevoegd gezag worden bepaald.

Belang “Volksgezondheid en openbare veiligheid”

Ter plaatse van de puinverharding achter op het perceel van het erf is sprake van een ernstige asbestverontreiniging. De asbesthoudende puinverharding heeft een oppervlakte van circa 600 m² en een gemiddelde laagdikte van circa 0,5 meter. Derhalve wordt de omvang van de ernstige verontreiniging met asbest geschat op circa 300 m³ (Verhoeven Milieutechniek, doc. B17.6786, d.d. 9 augustus 2017). Asbest kan leiden tot een bedreiging van de openbare veiligheid en de volksgezondheid. Om die reden is belang “volksgezondheid en openbare veiligheid” aangehaald. Het vrijkomen van asbest bij bijvoorbeeld brandstichting kan gezondheidsklachten opleveren als asbestose, asbest gerelateerde longkanker, Pleurale plaques en Mesothelioom. Tijdens het project zal asbesthoudend materiaal worden afgevoerd en de vrijgekomen grond worden gesaneerd. Door afvoering van asbesthoudend materiaal wordt voorkomen dat deze asbest ooit nog vrij kan komen. Dit is van groot openbaar belang voor de volksgezondheid.

7 ALTERNATIEVEN

Om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen is het soms mogelijk om alternatieve werkwijzen te hanteren. Dit hoofdstuk gaat in op eventuele alternatieven.

7.1 Alternatieve werkwijze en planning

Bij de werkwijze worden er maatregelen genomen om doden en verwonden en onnodige verstoring te voorkomen. De gekozen werkwijzen brengen de gunstige staat van instandhouding niet in het geding en beperken de verstoring tot een minimum zodat de functionaliteit behouden blijft. De voorgestelde maatregelen zorgen voor het voldoen aan de zorgplicht en zorgvuldig handelen.

Bij uitvoering van de werkzaamheden in nabijheid van een nestlocatie, zoals de aanleg van een steenuil vriendelijke natuurzone op het zuidoostelijke deel van de planlocatie, wordt er rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de steenuil. Werken in een andere periode zou juist verstoring, verwonding en/of doding kunnen betekenen. Om te voorkomen dat de zuidwestelijke nestlocatie verstoord wordt, met name gedurende een broedsel, wordt deze nestlocatie voor aanvang van de werkzaamheden en buiten de gevoelige periode van de steenuil opgeheven. Ter compensatie worden er ruim op tijd en minimaal drie maanden voor het ongeschikt van de nestlocatie drie alternatieve nestlocaties aangeboden. In deze situatie is er geen gunstigere oplossing voorhanden.

7.2 Alternatieve inrichtingsplannen

Door de voorgenomen inrichtingsplannen op de locatie kan de volgende soort die valt onder de ontheffingsplicht van de Wet natuurbescherming, met uitzondering van de algemene broedvogels, verstoring ondervinden: de steenuil (nestlocatie en functioneel leefgebied).

Bij de inrichting van de onderzoekslocatie is zoveel mogelijk getracht de beschermde soorten en functies duurzaam in te passen om een negatief effect geheel of zoveel mogelijk te voorkomen. Het betreft een woonwijk met ten zuidoosten een steenuil vriendelijke natuurzone.

Om het woonproject financieel haalbaar te maken is de mate van bebouwing zoals aangegeven in hoofdstuk 2 noodzakelijk. Er is voor gekozen om een groot deel van het perceel kwalitatief te verbeteren voor gebruik door de steenuil. De maatregelen die genomen zullen worden zijn opgenomen in hoofdstuk 9. Tijdens de projectplanning zal te allen tijde rekening gehouden worden met de uitvoering van de werkzaamheden in de minst kwetsbare periode van de beschermde soorten; dit aangepast in ruimte en tijd.

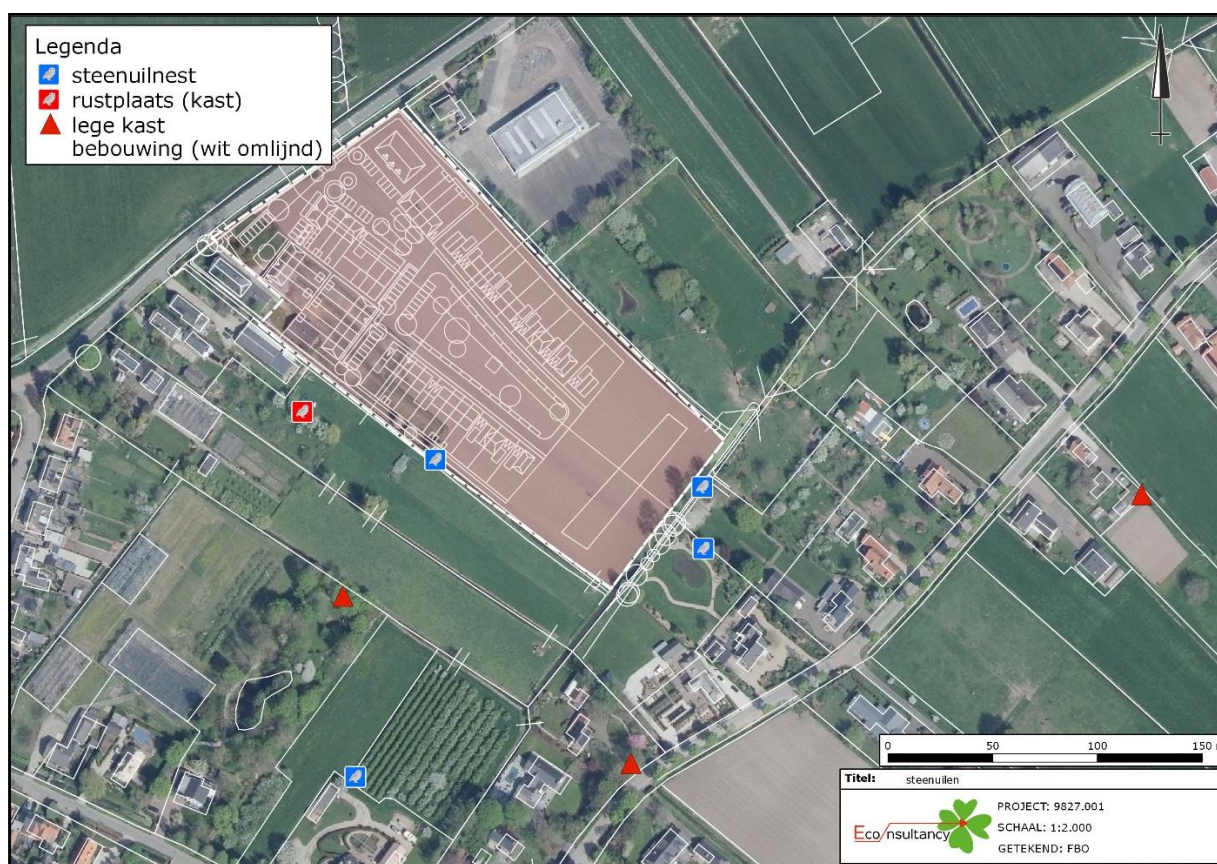
7.3 Alternatieve locatie

Op basis van twee scenario's zal de woningbehoefte in de periode 2018-2028 in de gemeente Zaltbommel liggen tussen de 835 en 1.395 woningen. Bruchem valt hierbinnen met een aandeel van 55 tot 90 woningen (Companen, 2018). Sinds 2018 zijn er in Bruchem geen woningen bijgekomen en ligt de gemeente derhalve achter met de invulling van deze behoefte.

Onderhavige locatie valt binnen het zoekgebied voor woningbouw van de gemeente Bruchem. Er zijn volgens de initiatiefnemer geen vergelijkbare alternatieve locaties beschikbaar die de woonbehoefte kunnen invullen. Andere locaties zijn ofwel niet beschikbaar, te klein voor een financieel haalbaar plan, of woningbouw wordt er verhinderd door archeologie of andere hindercontouren.

8 EFFECTEN VAN DE INGREEP OP FLORA EN FAUNA

In dit hoofdstuk worden de effecten van de ingreep op de planlocatie verwoord naar de aangetroffen soorten (de steenuil). Volgens gegevens van de steenuilenwerkgroep Bommelerwaard (persoonlijke communicatie, 2019) bevinden zich in de invloedssfeer van de planlocatie vier nestgelegenheden. Eén van deze nestlocaties bevindt zich in dichte nabijheid tot de geplande bebouwing. Zowel tijdelijke als permanente negatieve effecten op de steenuil zijn niet uitgesloten. Deze negatieve effecten worden zoveel mogelijk tot een minimum beperkt middels het nemen van maatregelen. Voor een specifieke uitwerking omtrent de maatregelen die getroffen worden om deze effecten te minimaliseren wordt verwezen naar hoofdstuk 9 en 10 van onderhavige rapportage. In figuur 5 zijn de inrichtingsplannen weergegeven ten opzichte van de aanwezige nest- en rustlocaties.



Figuur 5. Steenuilnesten ten opzichte van de geplande bebouwing.

8.1 Effecten tijdens werkzaamheden op beschermde soorten

Ten aanzien van de nestlocatie ten zuidwesten van het plangebied wordt, zonder het treffen van maatregelen, significante verstoring tijdens de bouwfase verwacht vanwege de dichte nabijheid van de nestkast tot de woningbouw. Immers, de steenuil ondervindt mogelijk tijdelijk verstoring op het gebied van licht, geluid en trillingen door de werkzaamheden. Met het treffen van de juiste mitigerende maatregelen zoals beschreven in hoofdstuk 9 gaat er echter geen wezenlijke invloed uit van deze verstoring.

Ten gunste van de zuidoostelijke broedlocaties wordt het plangebied zodanig ingericht dat er slechts sprake is van tijdelijke verstoring tijdens de aanlegfase van een natuurzone. De woningbouw zal plaatsvinden op circa 65 meter afstand van deze nesten en is derhalve niet verstorend. Met het tref-

fen van mitigerende maatregelen zoals beschreven in hoofdstuk 9 zullen de hier aanwezige broedlocaties te allen tijde functioneel blijven.

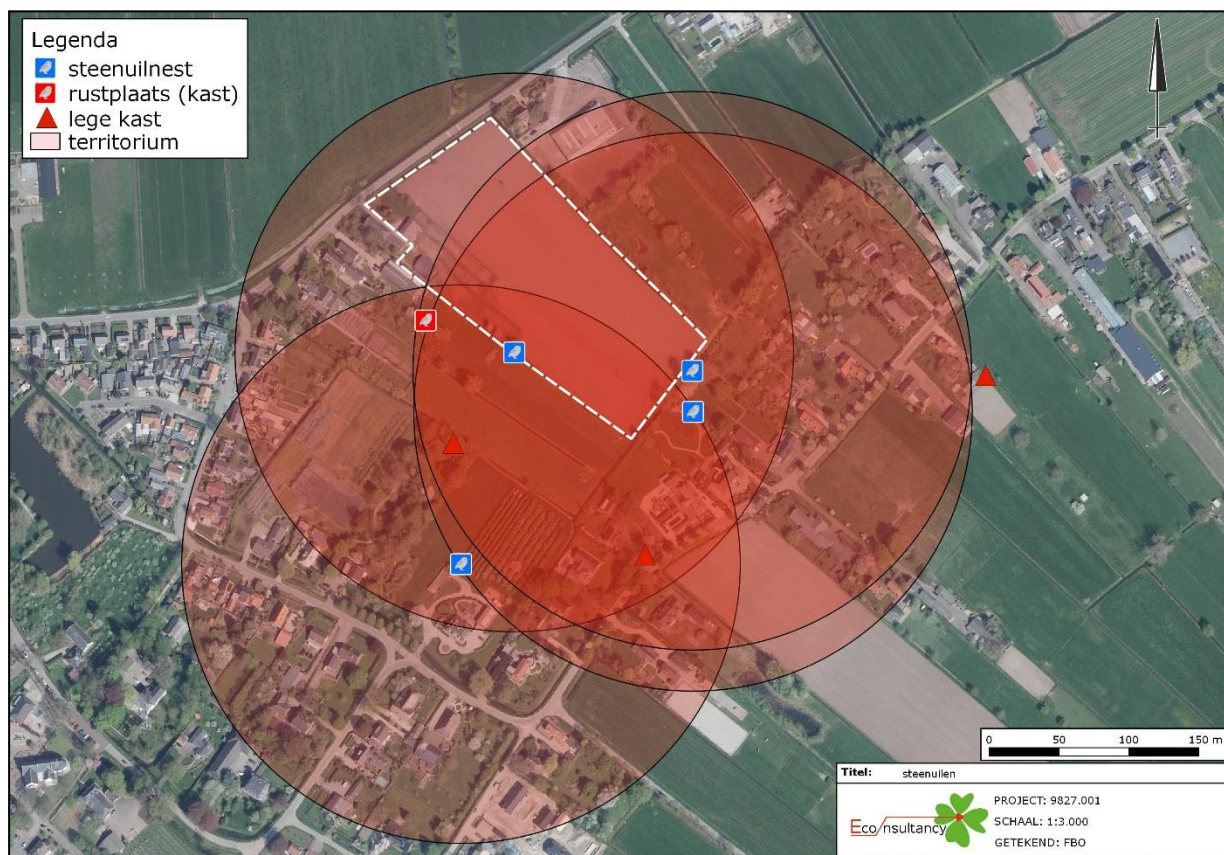
8.2 Effecten tijdens gebruiksfase op beschermde soorten

Effecten op de nestlocatie

Gezien de ligging van de nestlocaties ten opzichte van de planlocatie zal de nestlocatie ten zuidwesten grenzend aan de planlocatie mogelijk permanente verstoring ondervinden van de antropogene invloeden die uitgaan van het geplande woongebied. De overige nestkasten in nabijheid van de planlocatie zullen gezien de afstand tot de woningen geen hinder ervaren van antropogene invloeden als gevolg van bewoning. De naastgelegen natuurzone wordt afgesloten voor bewoners en alleen opengesteld voor onderhoud en beheer om eventuele negatieve effecten als gevolg van menselijke activiteiten te voorkomen.

Effecten op het foerageergebied

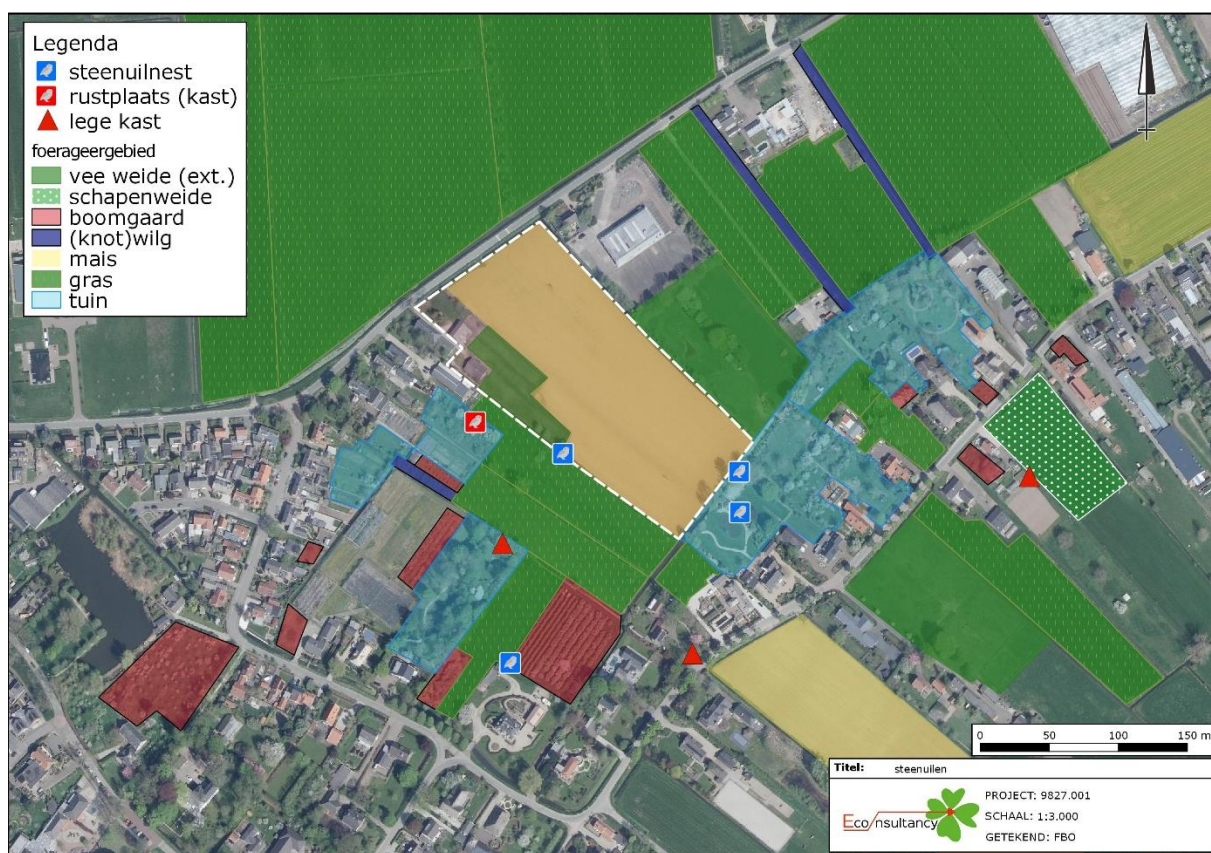
De grootte van een territorium van een steenuil varieert gedurende het seizoen en is afhankelijk van onder andere voedselaanbod en nestgelegenheid. Verschillende bronnen noemen verschillende groottes. In het kennisdocument Steenuil (BIJ12, 2017) wordt een variatie in territoriumgroottes aangegeven van 5 tot 30 ha. Uit bevindingen van Van den Bremer *et al.* (2009) is gebleken dat steenuilen binnen het broedseizoen binnen een straal van maximaal 300 meter rond hun nest foerageren. Het meeste voedsel wordt echter dichterbij verzameld. Door Landschapsbeheer Nederland en de website van STONE wordt als vuistregel voor de grootte van een territorium 12 ha gehanteerd (Parmentier, van Paassen, 2009). In figuur 6 wordt geïllustreerd wat het leefgebied is van de aanwezige steenuilen, uitgegaan van een territoriumoppervlak van 12 ha.



Figuur 6. Territoria rond nestlocaties.

Uiteraard is de grootte en vorm van het territorium onder andere afhankelijk van de habitatsamenstelling, verblijfslocaties, dekking en foerageermogelijkheden. Wanneer deze factoren meegenomen worden, wordt een meer 'natuurlijk' territorium verkregen. De aanwezige steenuilnesten wijzen er in dit gebied op dat deze dichter op elkaar gepositioneerd zijn dan gewoonlijk. Hieruit kan worden op gemaakt dat veel prooidieren voorhanden zijn en de steenuilen in dit gebied derhalve minder grote territoria hebben.

Het leefgebied van de steenuilen omvat de omliggende agrarische percelen en tuinen. Met de huidige plannen zal het aantal nestgelegenheden behouden blijven, alsmede een significant deel van het functioneel leefgebied. Een gedeelte van het functionele leefgebied zal binnen de huidige plannen echter verdwijnen. Om inzichtelijk te maken welk gedeelte van het leefgebied verdwijnt en de significantie hiervan, zijn de habitatstypen binnen en in nabijheid van de planlocatie in kaart gebracht (zie figuur 7).



Figuur 7. Habitatstypen rond het plangebied.

In de omgeving van de planlocatie is een grote mate van coulisselandschap met fruitbomen, kleinschalige vee weides en akkers aanwezig. Dat de omgeving geschikt is als leefgebied voor steenuilen blijkt wel uit de grote mate van nestlocaties in dichte nabijheid van elkaar. Dit is een indicatie dat veel prooi voorhanden is. Het overgrote deel van het foerageergebied dat met de voorgenumen plannen verloren zal gaan betreft een agrarisch perceel met maisteelt. Deze vorm van terreinbeheer biedt minimale foerageerkansen voor steenuilen. Uit onderzoek in de Achterhoek door SOVON en STONE (2009) is gebleken dat vooral paardenweides, (kort gemaaid) gazons en hoogstamfruitbomen interessant zijn voor foeragerende steenuilen. De paardenweide die op de planlocatie gaat verdwijnen dient daarom binnen het plangebied gecompenseerd te worden. Het gaat hier om een gebied met een oppervlak van circa 2.500 m² dat naar verwachting in gebruik is door het steenuilenpaar op de zuidwestgrens van de planlocatie.

9 MAATREGELEN

In directe nabijheid van de planlocatie is een broedlocatie van de steenuil vastgesteld in een zuidwestelijk gehangen nestkast. Daarbij betreft een deel van de onderzoekslocatie optimaal foerageergebied van het steenuilenpaar op de zuidwestelijke grens van de planlocatie.

9.1 Aanbieden van alternatieve nestkasten

Omdat de broedlocatie ten zuidwesten van de planlocatie tijdens de bouwphase significante verstoring zal bemerken en er mogelijk ook tijdens de gebruiksfase van de woningen verstoring zal optreden wordt deze nestkast opgeheven.

In nabijheid van de op te heffen nestkast is een uitwijkmogelijkheid voor het betreffende steenuilenpaartje naar een alternatieve nestkast aan de Groenestraat 4, gelegen ten zuidwesten van de huidige nestkast. Deze kast bleek de afgelopen jaren niet goed te gepositioneerd dus deze kast wordt vervangen en op een betere plek gehangen. Daarnaast worden er drie additionele nestkasten aangeboden aan de Broekheuvelstraat, de Vreedstraat en de Krangstraat 6. Deze nestkasten kunnen in de toekomst dienen als roestplek of als (wisselende) broedlocatie. Alternatieven worden ruim en minimaal drie maanden voor het ongeschikt maken van de huidige nestlocatie aangeboden. Het ongeschikt maken van de originele nestkast wordt uitgevoerd door de steenuilenwerkgroep, buiten de gevoelige periode van de steenuil.

Om de functionaliteit van de broedlocaties rond het perceel te garanderen dient het functioneel leefgebied tevens van voldoende kwaliteit te zijn. Dit betekent dat in de planvorming voldoende oppervlak functioneel wordt ingericht om het weggenomen foerageergebied te compenseren. Dit zal in het geschikte seizoen voorafgaand aan het bouwrijp maken van het perceel gerealiseerd zijn, te weten het najaar van 2020.

9.2 Kwantiteit functioneel leefgebied

De oppervlakte van het functionele leefgebied van een steenuil is afhankelijk van het voedselaanbod, en bestaat idealiter uit open tot halfopen landschap met afwisselend korte en verruigde vegetatie, erven met bebouwing en beplanting, voldoende prooien en zit- en uitkijkposten, geen verstoring en geen versnippering door wegen (BIJ12, 2017).

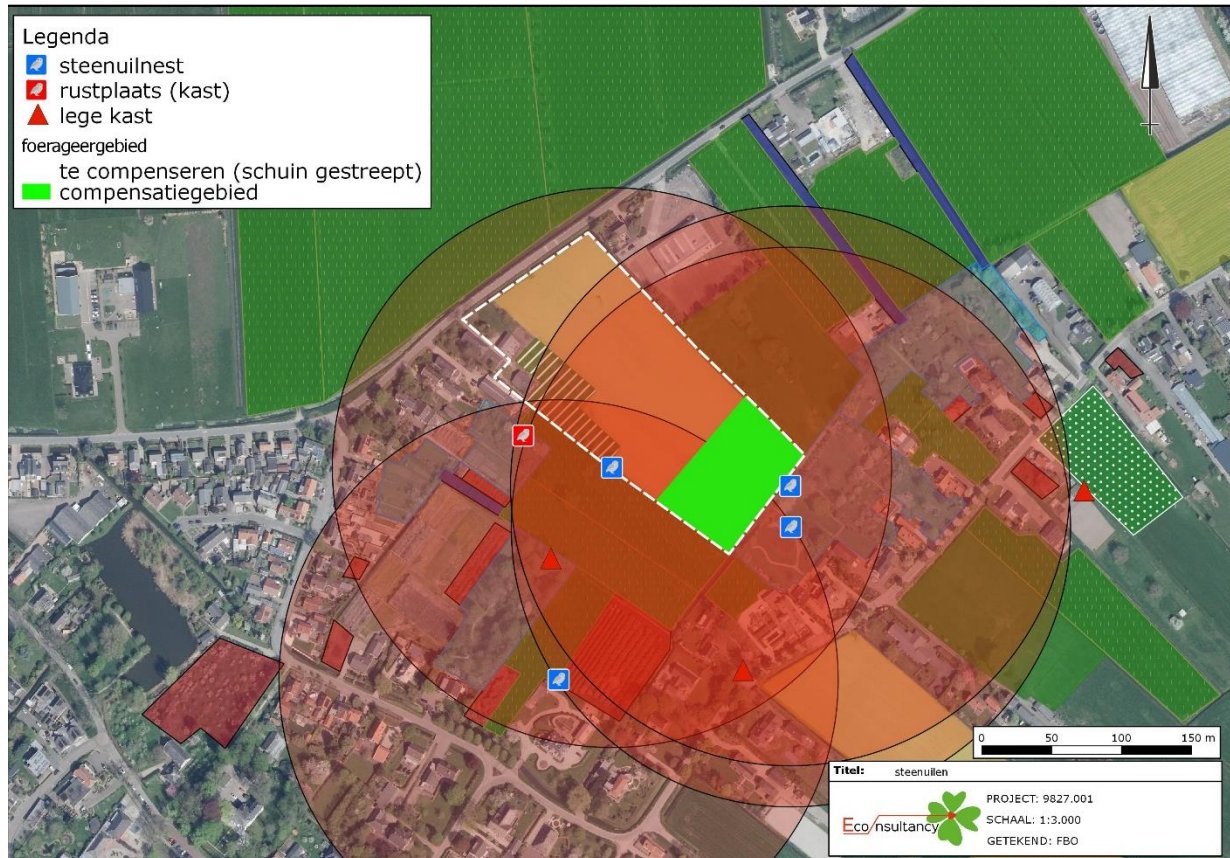
Het optimale voedselaanbod van het steenuilenpaartje op de zuidwestgrens van de planlocatie bevindt zich voornamelijk ter plaatse van de ten zuid(west)en gelegen siertuinen, boomgaarden en weilanden, mits begraasd of extensief gemaaid, buiten de grenzen van de onderzoekslocatie. Tevens is bekend dat de steenuil naar het noord(oost)elijk gelegen perceel vliegt, waar zich onder andere een kleinvee weide bevindt (persoonlijke communicatie steenuilenwerkgroep, 2019). Deze foerageergebieden blijven bestaan. In de toekomst blijft het noordoostelijk gelegen gebied bereikbaar via een door de steenuil gekozen route via de nieuwe woonwijk, waar solitaire bomen op de binnenplaats worden geplant die als 'stepping-stone' kunnen fungeren, of via de nog te realiseren zuidoostelijke natuurzone.

Op de planlocatie zelf is het voedselaanbod voor de steenuil laag, doordat het voornamelijk agrarisch landbouwperceel (maisteelt) betreft. Een deel van het perceel is echter in gebruik als paardenweide, en zodoende als zeer geschikt foerageergebied aan te merken (zie figuur 8). Dit oppervlak van circa 2.500 m² zal ruimschoots gecompenseerd worden met inachtneming van een beperkte geschiktheid van de maisakker.



Figuur 8. Het te compenseren optimaal foerageergebied (schuin gestreept).

Het te verdwijnen optimaal foerageergebied van circa 2.500 m² zal ruimschoots gecompenseerd worden. Dit wordt gedaan door het aanbieden van een natuurzone van circa 5.500 m² ingericht als optimaal functioneel leefgebied voor de steenuil op het zuidoostelijke gedeelte van de planlocatie. Dit wordt als voldoende geacht om eveneens de beperkte geschiktheid van de maisakker te compenseren. Het oppervlak van dit optimale leefgebied zal binnen de huidige planlocatie en derhalve binnen de aanwezige territoria gerealiseerd worden.



Figuur 9. Compensatiegebied van circa 0,6 ha ten opzichte van steenuil leefgebieden.

9.3 Kwaliteit

Binnen de bestaande steenuil territoria zal optimaal foerageergebied gerealiseerd worden om het verlies van foerageergebied te mitigeren. De steenuil houdt van veel variatie binnen zijn territorium. Het landschap dat hiertoe gecreëerd wordt heeft alle elementen om zoveel mogelijk prooi aan te trekken en past goed in het reeds aanwezige landschap van de omgeving Bruchem. De inrichtingsmaatregelen zijn tevens voor kleine marterachtigen in de omgeving van waarde.

De inrichtingsmaatregelen die gerealiseerd zullen worden bestaan uit onder andere:

- het aanbieden van drie alternatieve nestkasten;
- het omzetten van circa 0,6 ha agrarisch bouwland naar extensief begraasd/gemaaid weiland met overhoeken;
- de aanleg van een hoogstamboomgaard;
- aanplant struweel en/of haag;
- de aanleg van een paddenpoel met natuurvriendelijke oevers;
- de aanleg van een houtril/takkenwal, een muizenruiter of –piramide;
- solitaire boom;
- het aanbieden van uitkijkposten;

Zie figuur 10 voor de voorgestelde inrichting van het perceel. Om te voorkomen dat het natuurcompensatie gebied betreedt wordt door bewoners is gekozen om een wandelpad van maximaal 3 meter breedte ten noorden van het gebied vrij te houden. De inrichtingsmaatregelen worden uitgevoerd conform voorschriften uit het kennisdocument steenuil (BIJ12, 2017) alsmede de Erfwijzer en de Maatregelencatalogus 'Steenuil onder de pannen' van STONE en Landschapsbeheer Nederland (Parmentier & Van Paassen 2009, STONE 2011). Begeleiding en afstemming van de uitvoering vindt plaats door ter zake kundige, ecologen van Econsultancy.



Figuur 10. Inrichting van de projectlocatie met natuurgebied ten zuidoosten (bron: Urban Jazz).

9.3.1 (Paarden)weide met overhoeken

Door de inrichting tot jaarrond extensief begraasde (onbemeste) weide en hoogstamboomgaard wordt de aantasting van essentieel foerageermogelijkheid van steenuilen gecompenseerd. Voor steenuilen is het belangrijk dat er een kruidenrijk en prooirijk grasland binnen het territorium aanwezig is. Kruidenrijke vegetaties met een open structuur en een niet te zure bodem om het aanbod van wormen en larven te optimaliseren. Extensieve begrazing ontwikkelt en behoudt een goede bodemstructuur, waarbij het voedselaanbod voor steenuil optimaal wordt ontwikkeld.

Een te hoge begrazingsdruk zal nadelig zijn met betrekking tot het voorkomen van prooidieren als veldmuizen doordat het gras te kort wordt. Een te lage begrazingsdruk is tevens nadelig doordat de steenuil moeilijk kan jagen in te lang gras (steenuilen rennen achter hun prooi aan). Landschapsbeheer Nederland gaat uit van een graslengte van minder dan 10 centimeter. Een jaarronde begrazing is noodzakelijk om jaarrond een juiste graslengte te garanderen. Vooral in de periode dat de jongen er zijn, tussen half mei en eind juni dient de graslengte minder dan 10 centimeter te zijn. De voorkeur, in het kader van de habitateisen van de steenuil, gaat uit naar een standweide met pony's of paarden. Indien begrazing niet mogelijk is zal een juist maaibeheer met afvoer van maaisel noodzakelijk zijn om de juiste graslengte en nutriëntenhuishouding jaarrond te garanderen. De omheining zal bestaan uit palen die als uitkijkpunt kunnen fungeren voor een foeragerende steenuil.

Een overhoek biedt mogelijkheden voor een stukje verruiging en aanbod van prooidieren. Denk hierbij aan een kruidenzoom die minder vaak of juist gefaseerd gemaaid wordt zodat verschillende lengtes vegetaties ontstaan. Om verstruweling te voorkomen zal naar verwachting één à twee maal per jaar maaien benodigd zijn. Bij voorkeur wordt gefaseerd gemaaid met in het voorjaar een helft en in het najaar de andere helft om voorjaar- en zomerbloeiërs te allen tijde op het perceel te behouden. Het maaisel dient daarna op muizenruiters gelegd te worden om te drogen. In plaats van een kruidenzoom kan tevens het inzaaien van een overstaand zomergraan als rogge of gerst voordelig zijn. Hier komen ook in de koude perioden prooidieren als veldmuizen, vinken en mussen op af. Zomergranen worden in het voorjaar gezaaid en in dit geval niet geoogst of gemaaid.

9.3.2 Hoogstamboomgaard

Grasland in combinatie met een hoogstamboomgaard is de ideale foerageplaats voor de steenuil. Nachtvinders drinken nectar uit de bloemen en valfruit trekt insecten aan. Oude fruit- en notenbomen bieden door aanwezigheid van holten roestplekken voor steenuilen, evenals (oude) knotwilgen. In de omgeving van de planlocatie zijn veel boomgaarden aanwezig. Aanbevolen wordt om voor oude lokale rassen te kiezen; deze vergen de minste aandacht en passen goed in het landschap.

.....

Waarschijnlijk blijkt het nodig de bomen van vraat door vee te beschermen. Kies in dat geval voor een omrastering die niet doorloopt tot op de grond; op deze wijze kunnen jonge steenuilen onder het gaas doorlopen om vervolgens in de boom te klimmen.

9.3.3 (Struweel)haag

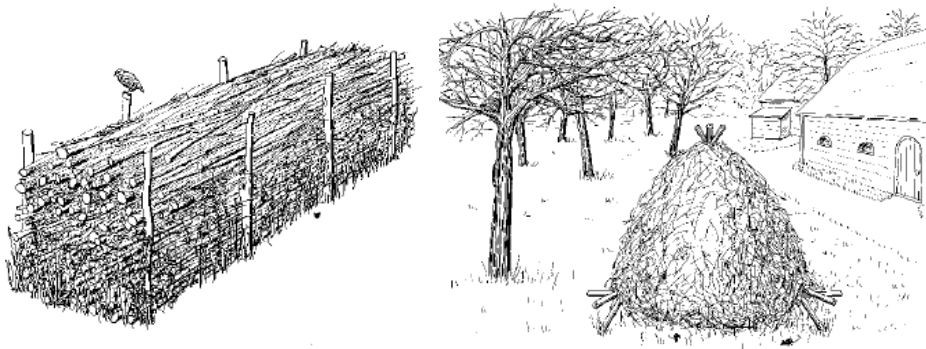
De haag en de omgeving van de haag zijn interessante jachtplekken voor steenuilen, gezien de dekking en voedselvoorziening die de haag biedt aan allerlei soorten prooidieren. Tevens worden de hagen gebruikt als migratieroute door allerlei insecten, amfibieën en zoogdieren. Hagen kunnen bestaan uit meidoorn, sleedoorn, Gelderse roos, beuk of vuilboom. In het concept ontwerp is gekozen voor twee struweelhagen op het perceel. Deze kunnen ook elders geplaatst worden. Daarnaast wordt er ten zuiden van de laatste woonpercelen een haag geplaatst. Hagen dienen, naar wens, elke vijf of zes jaar gesnoeid te worden, en bij voorkeur gefaseerd.

9.3.4 Natuurvriendelijke oever

Naast muizen en andere kleine zoogdieren zullen waterlichamen andere prooidieren aantrekken zoals amfibieën, waterkevers en libellen. Rond het perceel zijn reeds watergangen aanwezig. Ten bate van de waterberging wordt er op het zuidoostelijke perceel eveneens een wadi gerealiseerd. Om te zorgen dat deze wadi een functie krijgt voor watergebonden dieren als padden en kikkers wordt deze wadi gedeeltelijk verdiept tot minimaal 0,6 meter onder de laagste waterstand (nazomerstand). De wadi heeft flauwe oevers met een talud van 1:6. De oevers bieden schuil-, migratie- en paargelegenheid voor verscheidene watergebonden dieren. In combinatie met een houtopstand of ruige begroeiing biedt dit geschikt voortplantings- én landhabitat voor amfibieën. Om verlanding te voorkomen dient de poel af en toe uitgebaggerd te worden. De oeverranden worden gelijk met de wadi beheerd zoals het overige graslandschap (paragraaf 9.3.1).

9.3.5 Muizenvoorzieningen

Een goede muizenstand garandeert voldoende voedsel voor de steenuil in elk seizoen. Hiertoe zijn er verscheidene landschapselementen in het ontwerp in te passen zoals een zogenaamde muizenruiter, muizenpiramide of andere muizenschuilplaatsen. Het betreffen opgestapelde takken waar stro, hooi of maaisel op wordt gegooid en waar men eventueel graankorrels in kan verstoppen. Ook simpele houtstapels, takken-, gras- of steenhopen bieden deze mogelijkheden. Zie figuur 11 voor voorbeelden. In het concept ontwerp zijn reeds twee takkenrillen ingepast, het aantal voorzieningen zal zich echter gedurende de loop van het gebruik en het beheer vergroot worden.



Figuur 11. Referentiebeelden van een takkenril en een muizenruiter (Landschapsbeheer Nederland, 2009)

9.3.6 Solitaire bomen

Steenuilen gebruiken solitaire bomen als uitkijkpost of rustplaats. Hiertoe kunnen eerder genoemde fruit- of notenbomen gebruikt worden. In het midden van de geplande woningbouw worden een aantal solitaire bomen geplant. Dit biedt voor steenuilen een geschikte uitkijkpost en maakt het voor hen makkelijker om over het perceel te migreren naar in het noorden en noordoosten geschikte foerageergebieden.

9.4 Locatie en tijdstip maatregelen

Het te optimaliseren functioneel leefgebied van de steenuil zal ingericht worden alvorens de bouwfase medio 2021 van start gaat. Ondanks de inrichting vooraf aan de bouwwerkzaamheden en het rekening houden met de kwetsbare periode, is een tijdelijk verstoring op het gebied van licht, geluid en trillingen door de werkzaamheden niet uit te sluiten. De periode augustus tot januari zijn het minst verstoring. De werkzaamheden worden te zijner tijd afgestemd met een ter zake kundige. Het mogelijk negatief effect zal daardoor niet van wezenlijke invloed zijn (zie Tabel III).

Tabel III. Ecologische planning werkzaamheden t.a.v. steenuil

werkzaamheden	1 ^e jaar											
	jan.	febr.	maart	april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
Stap 1: inrichten natuurgebied voor steenuil												
Gevoelige periode steenuil (voortplanting)												
Gevoelige periode steenuil (gebruik verblijfplaats)												
Gevoelige periode algemene broedvogels												
	minst ongunstige periode											
	minst ongunstige periode, afhankelijk van klimatologische omstandigheden en seizoensverloop (weersomstandigheden niet extreem koud)											
	meest ongunstige periode											

9.5 Doel en effectiviteit maatregel

Door alternatieve nestgelegenheden aan te bieden voor de te vervallen nestkast op de zuidwestgrens van de planlocatie en het zuidoostelijke deel van het plangebied kwalitatief op te waarderen als optimaal functioneel leefgebied met optimaal voedselaanbod, wordt het effect op het succesvolle voortzetting van de broedplaats zoveel mogelijk vergroot. De inrichting is in samenspraak met de lokale steenuilenwerkgroep Bommelerwaard vorm gegeven. De steenuilenwerkgroep houdt reeds alle nestkasten in de omgeving van Bruchem bij en zal derhalve ook de nieuwe nestkasten gaan monitoren.

9.6 Zorgvuldig handelen en zorgplicht

Door onder andere rekening te houden met het broedseizoen van de steenuil in relatie tot de uitvoering van de werkzaamheden wordt een negatief effect voorkomen. Daarnaast zal het functioneel leefgebied aangeplant en ingericht zijn alvorens met de bouw gestart zal worden.

9.7 Beheer

Na realisatie van het natuurgebied dient deze beheerd te worden om de karakteristieken te behouden die voor een steenuil van waarde zijn. De initiatiefnemer heeft de verantwoordelijkheid een juist beheer in de toekomst te waarborgen.

10 GUNSTIGE STAAT VAN INSTANDHOUDING

De steenuil is volgens het kennisdocument van de steenuil een vrij talrijke broedvogel. De landelijke trend van broedgevallen van steenuil in Nederland is dalend, maar lijkt de laatste jaren te stabiliseren. In de afgelopen tien jaar is het aantal broedpaartjes in Nederland min of meer gelijk gebleven. Om die reden is de populatietrend 'stabiel'. De aantallen lijken vooral in het noorden en westen van het land nog te dalen.

De belangrijkste redenen voor de afname van het aantal steenuilen zijn het verdwijnen van geschikt leefgebied door ruimtelijke ontwikkelingen zoals dorpsuitbreidingen en de aanleg van wegen, en de intensivering van agrarisch gebruik. Een andere belangrijke reden is dat veel erven hun kleinschalige agrarische functie hebben verloren en alleen een woonbestemming hebben gekregen. Hierdoor is het erf van vroeger, in veel gevallen ongeschikt geworden voor de steenuil. Vanwege de regelgeving voor bijvoorbeeld hygiëne zijn moderne stalgebouwen van agrarische bedrijven vaak ontoegankelijk. De voedselsituatie op het erf is daardoor verslechtert. Veel moderne agrarische bedrijven zijn daardoor geen geschikt leefgebied meer voor de steenuil. Met de inrichting van onderhavig plangebied wordt een negatief effect als gevolg van woningbouw voorkomen door een substantieel gedeelte in te richten als een steenuil vriendelijke natuurzone.

Lokale staat van instandhouding

In Gelderland broedt bijna 39% van de landelijke steenuilenpopulatie, te weten circa 3.000 broedparen. Het aandeel in de provincie Gelderland in de landelijke populatie is daarmee aanzienlijk. Volgens gegevens van Sovon is het aantal steenuilen in Gelderland sinds 1990 ongeveer gehalveerd. Die afname heeft vooral plaatsgevonden tot circa 2003. Vanwege deze afname ten opzichte van vorige decennia is de huidige situatie beoordeeld als 'ongunstig – ontoereikend'. Sinds 2003 is er sprake van een lichte maar significante toename van het aantal broedparen van minder dan 5% per jaar. Om die reden is de trend beoordeeld als 'verbeterend'. Met name in het Rivierengebied is de kwaliteit van het leefgebied en daarmee de populatietrend 'stabiel' (Arcadis, 2018). Gezien het relatief grote aantal broedgevallen in de omgeving van de planlocatie kan gesteld worden dat de lokale staat van instandhouding momenteel erg goed is.

Afbreuk gunstige staat van instandhouding?

De broedplaats van steenuilen op de zuidwestgrens van de planlocatie wordt opgeheven maar gecompenseerd met drie nieuwe nestkasten en één kast die wordt 'opgewaardeerd'. In de huidige situatie is het voedselaanbod voor de steenuil laag, doordat het perceel voornamelijk in agrarisch beheer is (maisteelt). Een deel van het perceel is echter in gebruik als paardenweide, en zodoende als zeer geschikt foerageergebied aan te merken. Dit oppervlak van circa 2.500 m² zal ruimschoots gecompenseerd worden met inachtneming van een beperkte geschiktheid van de maisakker. Door het inrichten van een hoogstamweide met extra steenuil vriendelijke inrichtingselementen als muizenruiten, overhoeken, takkenrillen etc. wordt het voedselaanbod beter dan in de huidige situatie.

Door de maatregelen kan de steenuil blijven voortbestaan en komt de gunstige staat van instandhouding niet in het geding.

Zorgvuldig handelen

Door onder andere rekening te houden met het broedseizoen van de steenuil in relatie tot de uitvoering van de werkzaamheden wordt een negatief effect voorkomen. Daarnaast zal het functioneel leefgebied aangeplant en ingericht zijn alvorens met de bouw gestart zal worden.

LITERATUUR

Arcadis, 2018. De staat van instandhouding. Factsheet voor 25 soorten in Gelderland. Provincie Gelderland, Arnhem.

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten van aangetroffen soorten. Verkregen via www.bij12.nl. Versie juli 2017.

Companen, 2018. Woningbehoefte-onderzoek. Companen, Arnhem.

Van den Bremer L., van Harxen R. & Stroeken R. 2009. Terreingebruik en voedselkeus van broedende Steenuilen in de Achterhoek. SOVON-Onderzoeksrapport 2009/02. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Parmentier, F. & A. van Paassen 2009. Steenuil onder de pannen. Maatregelencatalogus ter verbetering van het leefgebied van de steenuil. Landschapsbeheer Nederland, Utrecht.

STONE 2011. Erfwijzer Steenuil. STONE Steenuiloverleg Nederland, Heiloo.

Stroeken P. en van Harxven R., 2003. Het inventariseren van steenuilterritoria. STONE, Athene 7.

Verhoeven Milieutechniek B.V., 2017. Diverse onderzoeken, Krangstraat 5 te Bruchem. projectnummer: B17.6786. Verhoeven Milieutechniek B.V

Ministerie EZ: staat van instandhouding
www.sovon.nl: staat van instandhouding





Ontwerpbesluit Verlenen ontheffing

VOF Van Wanrooij Reuvers
T.a.v. K. van Aalsburg
Broekstraat 4
5386 ZG Geffen

Datum
16 maart 2021

Zaaknummer
2020-007925

Onderwerp
Wet natuurbescherming -
soortbescherming

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 12

Locatie
Krangstraat 5 te Bruchem

Gemeente
Zaltbommel

Activiteit
Realisatie woningbouw

Beste meneer, mevrouw Van Aalsburg,

Hierbij ontvangt u een ontwerpbesluit over bovengenoemde aanvraag. Wij verlenen u deze ontheffing.

De bijlagen zijn onderdeel van dit besluit

Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Ook zijn de voorschriften van deze ontheffing beschreven in bijlage 1. In bijlage 2 is een kaart van het projectgebied opgenomen en in bijlage 3 zijn kaarten en foto's van de mitigerende maatregelen opgenomen. Neem alle bijlagen goed door.

U ontvangt nu het ontwerpbesluit. U mag pas met de activiteiten beginnen als u het definitieve besluit heeft ontvangen.

Wij publiceren dit ontwerpbesluit www.overheid.nl. Belanghebbenden kunnen op dit besluit reageren door middel van het indienen van een zienswijze. Als wij reacties ontvangen, krijgt u hierover bericht.

Wilt u een zienswijze indienen? Dat kan mondeling door contact op te nemen met het Provincieloket, telefoonnummer 026 359 99 99, schriftelijk via Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem of digitaal via post@gelderland.nl.

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751



provincie
Gelderland

Datum

16 maart 2021

Zaaknummer

2020-007925

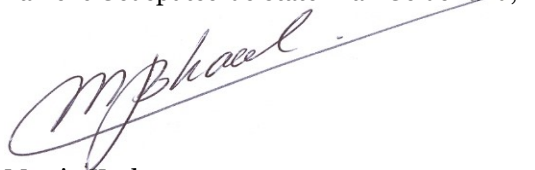
Blad

2 van 12

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op [gelderland.nl](http:// gelderland.nl). U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,



Martin Kaal

Teammanager Vergunningverlening

Documentnummer(s) inzage stukken:

03272228, 03301137, 03402430, 03402437, 03402441, 03402444, 03402446, 03417467,
03421261

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting besluit
- Bijlage 2 – Kaart projectgebied
- Bijlage 3 – Mitigerende maatregelen

BIJLAGE 1

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van VOF Van Wanrooij Reuvers, Broekstraat 4, 5386 ZG te Geffen, hierna te noemen de aanvrager, van 4 juni 2020 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje *beoordeling* wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met een *conclusie en overige verplichtingen*.

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 4 juni 2020 ontvingen wij een aanvraag van VOF Van Wanrooij Reuvers voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.1 lid 2 voor het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren van de steenuil.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van het in de wet genoemde belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor de aangevraagde werkzaamheden niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op 24 februari 2021 hebben wij van de aanvrager aanvullende stukken ontvangen waarom wij bij brief van 16 februari 2021 hebben verzocht.

Deze aanvraag is nog niet getoetst aan het gebiedendeel zoals neergelegd in hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming. Mogelijk zijn er door het project / werkzaamheden ook effecten van stikstof en is hier ook een vergunning Wnb voor nodig. Indien dit het geval is, dient de aanvrager deze ook bij de provincie aan te vragen. Voor meer informatie over stikstof kunt u de website van BIJ12 (www.bij12.nl) het onderwerp “Stikstof en Natura 2000” raadplegen.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

Datum
16 maart 2021

Zaaknummer
2020-007925

Blad
4 van 12

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op artikel 3.3 lid 1, lid 4 en lid 5,

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan VOF Van Wanrooij Reuvers, Broekstraat 4, 5386 ZG te Geffen;

voor de soort, verbodsbepaling en het wettelijke belang zoals weergegeven in tabel 1

Tabel 1 Soort(en), verbod(en) en belang(en)

Soort	Verbod		Belang
Steenuil (<i>Athene noctua</i>)	Artikel 3.1 lid 2	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten	A

Belang:

A. Artikel 3.3 lid 4b onder 1 van de Wnb: ter bescherming van flora en fauna.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor de Krangstraat 5 te Bruchem zoals aangegeven in bijlage 2.
2. De werkzaamheden moeten uiterlijk 1 augustus 2026 uitgevoerd zijn.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soort, verbod en belang zoals weergegeven in tabel 1.
4. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met de provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-007925.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.

Datum

16 maart 2021

Zaaknummer

2020-007925

Blad

5 van 12

8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-007925.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waarvoor de ontheffing is verleend moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-007925.
10. De voorgenomen werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de steenuil.
11. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waarvoor de ontheffing is verleend, dient door de ontheffinghouder een ondertekende opdrachtbevestiging van de ecologische begeleiding te worden verstrekt aan de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-007925. In de opdrachtbevestiging dient een omschrijving van de ecologische begeleiding, de naam en het telefoonnummer van de ecologisch deskundige te worden vermeld.
12. De ontheffinghouder is er verantwoordelijk voor dat de ecologisch deskundige tijdens het aanbrengen van de mitigerende maatregelen en de ecologische begeleiding alle bevindingen bijhoudt in een logboek. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en begeleid, en hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke beschermde soorten op welke locatie zijn waargenomen. Tevens dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Het logboek moet altijd aanwezig zijn op de projectlocatie en dient door de ontheffinghouder op verzoek van een toezichthouder direct te worden overhandigd.
13. Het logboek dient door de ontheffinghouder uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden aan de provincie Gelderland te worden verstrekt via post@gelderland.nl, onder vermelding van zaaknummer 2020-007925.

Soortspecifieke voorschriften

14. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd in tabel 2 en die zijn opgenomen in bijlage 3 van deze ontheffing dienen te worden uitgevoerd.
15. De deskundige zoals genoemd in voorschrift 10 begeleidt in elke geval het plaatsen of aanbrengen van mitigerende maatregelen en het ongeschikt maken van verblijfplaatsen.

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Datum
16 maart 2021

Zaaknummer
2020-007925

Blad
6 van 12

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project

In de aanvraag beschreven project

Aan de Krangstraat 5 te Bruchem, circa 400 meter afstand van de kern van Bruchem, is de nieuwbouw van circa 47 woningen voorzien. Het gaat om een perceel van ongeveer 25.000 m² dat voor het merendeel uit (mais)akker bestaat. Circa 2.500 m² betreft (paarden)weide of tuin. Bij de ontwikkeling worden de aanwezige schuren gesloopt. De verwachte looptijd van het project is 5 jaar.

Onderzoek

In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek

Het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten is beschreven in hoofdstuk 4 op pagina's 5 en 6 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage "Aanvullend steenuil onderzoek Krangstraat 5 te Bruchem", Econsultancy, 13 mei 2020. Als vooronderzoek heeft literatuuronderzoek plaatsgevonden (NDFF/verspreidingsatlassen) en zijn gegevens van de lokale steenuilenwerkgroep gebruikt. Het nader onderzoek naar steenuil heeft plaatsgevonden in 2020 conform het kennisdocument van BIJ12.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden

Tijdens de onderzoeken zijn binnen het plangebied aangetroffen:

- 1 nest van de steenuil en essentieel foerageergebied van de steenuil.

Niet aangetroffen zijn:

- overige vogels, reptielen, amfibieën, zoogdieren, beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelden.

In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden

Door de bouwwerkzaamheden wordt:

- 1 nest van de steenuil beschadigd en vernield en 2.500 m² (de paardenweide en tuin) essentieel foerageergebied aangetast.

In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen

Omdat de werkzaamheden in de nabijheid van een nestlocatie buiten het broedseizoen van de steenuil worden uitgevoerd, wordt doden, verwonden of verstoren van broedende vogels voorkomen.

In de aanvraag beschreven gedragscode

Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden, onvoldoende in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig.

In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de steenuil te beperken worden maatregelen voorgesteld. De mitigerende maatregelen zijn beschreven in hoofdstuk 9 op pagina's 13 tot en met 19 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage "Activiteitenplan steenuil Krangstraat 5 te Bruchem", Econsultancy, 29 mei 2020 en in de aanvullingen van 24 februari 2021. De maatregelen die de aanvrager dient uit te voeren, zijn uitgewerkt in tabel 2 onder het kopje *Beoordeling* in deze ontheffing. In bijlage 3 van deze ontheffing zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.

Beoordeling

Beoordeling ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij oordelen dat het onderzoek op de juiste wijze is uitgevoerd en compleet is. De voorgestelde mitigerende maatregelen zijn voldoende.

Voor het aangetroffen actieve nest van steenuil worden permanente alternatieve verblijfplaatsen gecreëerd. Voordat de werkzaamheden aanvangen en buiten het broedseizoen van steenuil wordt de huidige verblijfplaats ongeschikt gemaakt. Tevens wordt het aanwezige foerageergebied binnen het plangebied gecompenseerd op een andere locatie binnen het plangebied. Naar aanleiding van bovenstaande zijn alle uit te voeren mitigerende maatregelen in onderstaande tabel opgenomen.

Tabel 2 Overzicht van de mitigerende maatregelen.

Soorten waarop negatief effect wordt verwacht	Vermijden gevoelige periodes	Tijdelijke mitigatie	Ongeschikt maken of verjagen ruim vóór de ingreep	Permanente mitigatie
Steenuil	Werkzaamheden die invloed hebben op broedende steenuilen uitvoeren buiten het broedseizoen (februari tot en met juli)	N.v.t.	De nestplaats van de steenuil die opgeheven moet worden voor dit project, wordt voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de gevoelige periode (februari tot en met juli) opgeheven,	Minimaal 3 maanden voor het opheffen van de nestplaats plaatsen van een nestkast op de Broekheuvelstraat 5 te Bruchem, plaatsen van een nestkast aan de Ottersdam 1 te Bruchem, verhangen nestkast aan de Groenestraat 4, zodat deze op een betere plek komt te hangen. Alle kasten zijn op 14 november 2020 geplaatst of verhangen. Optimaliseren foerageergebied door een natuurzone te creëren van circa 5.500 m ² ter compensatie van circa 2.500 m ² foerageergebied dat verdwijnt.

Andere bevredigende oplossing

Andere bevredigende oplossingen van het project zijn beschreven in hoofdstuk 7 op pagina 9 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage “Activiteitenplan steenuil Krangstraat 5 te Bruchem”, Econsultancy, 29 mei 2020.

Beoordeling van de andere bevredigende oplossingen

Vanwege de hoge woningnood hebben gemeenten de opgave om woningen bij te bouwen. Voor Bruchem geldt een opgave van 55 tot 90 woningen. Er zijn geen vergelijkbare locaties in Bruchem voorhanden, andere locaties zijn ofwel niet beschikbaar, te klein voor een financieel haalbaar plan, of woningbouw wordt er verhinderd door archeologie of andere hindercontouren. Tevens zouden veel andere locaties niet minder effecten op steenuil hebben, gezien de hoge dichtheid aan steenuilen rondom Bruchem. De verblijfplaats van steenuil wordt voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten kwetsbare perioden ongeschikt gemaakt. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Het project zorgt voor een (ruime)

Datum

16 maart 2021

Zaaknummer

2020-007925

Blad

8 van 12

verdubbeling van geschikt foerageergebied voor steenuil en overige soorten in Bruchem, waardoor de flora en fauna beter beschermd wordt.

Wij concluderen dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat.

Belang

Op pagina 1 van de bij de aanvraag gevoegde aanvullende gegevens voor de aanvraag (d.d. 24 februari 2021) is beschreven welk wettelijk belang op het project van toepassing is.

Beoordeling van belang

Een groot deel van het gebied, ruim 5.000 m², wordt ingericht ten gunste van de steenuil. Momenteel heeft deze maisakker minimale waarde als foerageergebied. Gezien de hoeveelheid steenuilterritoria in de omgeving is de aanwezigheid van voedsel (veelal muizen) van groot belang. Met de inrichting met genoemde elementen wordt verwacht dat de hoeveelheid beschikbaar voedsel flink zal toenemen ten opzichte van de huidige situatie. Hierdoor profiteren ook vele andere diersoorten, bijvoorbeeld muizen en insecten, van het project. Door de uitvoering van het project wordt 5.500 m² als geschikt foerageergebied aangelegd, terwijl minder dan de helft daarvan, 2.500 m², verdwijnt. Het project draagt daarom positief bij aan de bescherming van flora en fauna.

Wij kunnen instemmen met het beschreven belang. Het betreft het belang dat is weergegeven in tabel 1.

Gunstige staat van instandhouding

In hoofdstuk 10 op pagina 20 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage "Activiteitenplan steenuil Krangstraat 5 te Bruchem", Econsultancy, 29 mei 2020, is beschreven in hoeverre de gunstige staat van de steenuil in het geding is door het geplande project.

Beoordeling van de effecten op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort

Binnen het plangebied gaat 1 broedplaats van steenuil verloren, ter compensatie worden tijdig 2 alternatieve vergelijkbare broedplaatsen aangeboden en wordt 1 broedplaats opgewaardeerd. Tevens wordt het verloren gaande foerageergebied ruimschoots en tijdig gecompenseerd binnen het plangebied. Door het tijdig aanbieden van voldoende alternatieve nestlocaties en foerageergebied hebben de steenuilen de mogelijkheid om uit te wijken als gevolg van het project.

Het uitvoeren van de maatregelen als bedoeld in de aanvraag leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de steenuil. Wij kunnen hiermee instemmen.

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke aangevraagde soort welke verbodsbepalingen worden overtreden. Deze zijn weergegeven in tabel 1. Voor deze soort en verbod wordt de ontheffing verleend. Dit komt overeen met de aangevraagde soort en verbod.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Datum
16 maart 2021

Zaaknummer
2020-007925

Blad
9 van 12

BIJLAGE 2: Figuur projectgebied



Figuur 1: Luchtfoto van de onderzoeks- en projectlocatie en directe omgeving.

Datum
16 maart 2021

Zaaknummer
2020-007925

Blad
10 van 12

BIJLAGE 3 Overzicht mitigerende maatregelen



Figuur 2: Schetsontwerp voor de woningbouw en compensatie van het foerageergebied van de steenuil

Datum

16 maart 2021

Zaaknummer

2020-007925

Blad

11 van 12



Figuur 3: Locaties nieuwe kasten (gele sterren) en verbetering van een bestaande kast (oranje ster). Het plangebied is met een wit rechthoek aangegeven.

Datum

16 maart 2021

Zaaknummer

2020-007925

Blad

12 van 12



Figuur 4: Opgehangen en verplaatste nestkasten aan Broekheuvelstraat 5, Ottersdam 1 en achterop het terrein van de Groenestraat 4 te Bruchem



Besluit Verlenen ontheffing

VOF Van Wanrooij Reuvers
T.a.v. de heer K. van Aalsburg
Broekstraat 4
5386 ZG Geffen

Datum

3 augustus 2021

Zaaknummer

2020-007925

Onderwerp

Wet natuurbescherming -
soortbescherming

Inlichtingen bij

Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad

1 van 16

Locatie

Krangstraat 5 te Bruchem

Gemeente

Zaltbommel

Activiteit

Realisatie woningbouw

Geachte heer Van Aalsburg,

Hierbij ontvangt u een definitief besluit over bovengenoemde aanvraag.

Definitief besluit

Wij verlenen u deze ontheffing.

U ontvangt nu het definitieve besluit. Wij publiceren dit besluit op www.overheid.nl.

De bijlagen zijn onderdeel van dit besluit

Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. In bijlage 2 is een kaart van het projectgebied opgenomen en in bijlage 3 zijn kaarten en foto's van de mitigerende maatregelen opgenomen. In Bijlage 4 is een samenvatting van ingebrachte zienswijzen en de beantwoording daarvan, opgenomen. Neem alle bijlagen goed door.

Datum

3 augustus 2021

Zaaknummer

2020-007925

Blad

2 van 17

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op [gelderland.nl](https://www.gelderland.nl). U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,



Erik Steenbergen
Plv. teammanager Vergunningverlening

Documentnummer(s) inzage stukken:

03272228, 03301137, 03402430, 03402437, 03402441, 03402444, 03402446, 03417467,
03421261

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting besluit
- Bijlage 2 – Kaart projectgebied
- Bijlage 3 – Mitigerende maatregelen
- Bijlage 4 – Samenvatting zienswijzen

Datum

3 augustus 2021

Zaaknummer

2020-007925

Blad

3 van 17

Beroep

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd hiertegen een beroepschrift indienen bij de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem). Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of een organisatie) bestaat de mogelijkheid digitaal beroep of een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl.

Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland via telefoonnummer (088) 361 2000 of op www.rechtspraak.nl.

BIJLAGE 1

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van VOF Van Wanrooij Reuvers, Broekstraat 4, 5386 ZG te Geffen, hierna te noemen de aanvrager, van 4 juni 2020 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje *beoordeling* wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met een *conclusie en overige verplichtingen*.

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 4 juni 2020 ontvingen wij een aanvraag van VOF Van Wanrooij Reuvers voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.1 lid 2 voor het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren van de steenuil.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van het in de wet genoemde belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor de aangevraagde werkzaamheden niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op 24 februari 2021 hebben wij van de aanvrager aanvullende stukken ontvangen waarom wij bij brief van 16 februari 2021 hebben verzocht.

Het ontwerpbesluit heeft zes weken ter inzage gelegen. Er zijn van in totaal 12 omwonenden zienswijzen ontvangen als reactie op de terinzagelegging van het ontwerpbesluit. In Bijlage 4 van deze ontheffing zijn de samenvatting van de zienswijzen en beantwoording daarvan opgenomen. Aan het eind van Bijlage 1 gaan we in op de vraag of de zienswijzen hebben geleid tot aanpassing van het besluit.

Deze aanvraag is nog niet getoetst aan het gebiedendeel zoals neergelegd in hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming. Mogelijk zijn er door het project / werkzaamheden ook effecten van stikstof en is hier ook een vergunning Wnb voor nodig. Indien dit het geval is, dient de aanvrager deze ook bij de provincie aan te vragen. Voor meer informatie over stikstof kunt u de website van BIJ12 (www.bij12.nl) het onderwerp "Stikstof en Natura 2000" raadplegen.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op artikel 3.3 lid 1, lid 4 en lid 5,

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan VOF Van Wanrooij Reuvers, Broekstraat 4, 5386 ZG te Geffen;

voor de soort, verbodsbepaling en het wettelijke belang zoals weergegeven in tabel 1

Tabel 1 Soort(en), verbod(en) en belang(en)

Soort	Verbod		Belang
Steenuil (<i>Athene noctua</i>)	Artikel 3.1 lid 2	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten	A

Belang:

- A. Artikel 3.3 lid 4b onder 1 en 4 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid en ter bescherming van flora en fauna.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor de Krangstraat 5 te Bruchem zoals aangegeven in bijlage 2.
2. De werkzaamheden moeten uiterlijk 1 augustus 2026 uitgevoerd zijn.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soort, verbod en belang zoals weergegeven in tabel 1.
4. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met de provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-007925.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.

Datum

3 augustus 2021

Zaaknummer

2020-007925

Blad

6 van 17

8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-007925.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waarvoor de ontheffing is verleend moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-007925.
10. De voorgenomen werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de steenuil.
11. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waarvoor de ontheffing is verleend, dient door de ontheffinghouder een ondertekende opdrachtbevestiging van de ecologische begeleiding te worden verstrekt aan de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-007925. In de opdrachtbevestiging dient een omschrijving van de ecologische begeleiding, de naam en het telefoonnummer van de ecologisch deskundige te worden vermeld.
12. De ontheffinghouder is er verantwoordelijk voor dat de ecologisch deskundige tijdens het aanbrengen van de mitigerende maatregelen en de ecologische begeleiding alle bevindingen bijhoudt in een logboek. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en begeleid, en hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke beschermde soorten op welke locatie zijn waargenomen. Tevens dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Het logboek moet altijd aanwezig zijn op de projectlocatie en dient door de ontheffinghouder op verzoek van een toezichthouder direct te worden overhandigd.
13. Het logboek dient door de ontheffinghouder uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden aan de provincie Gelderland te worden verstrekt via post@gelderland.nl, onder vermelding van zaaknummer 2020-007925.

Soortspecifieke voorschriften

14. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd in tabel 2 en die zijn opgenomen in bijlage 3 van deze ontheffing dienen te worden uitgevoerd.
15. De deskundige zoals genoemd in voorschrift 10 begeleidt in elke geval het plaatsen of aanbrengen van mitigerende maatregelen en het ongeschikt maken van verblijfplaatsen.

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Datum

3 augustus 2021

Zaaknummer

2020-007925

Blad

7 van 17

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG**Project***In de aanvraag beschreven project*

Aan de Krangstraat 5 te Bruchem, circa 400 meter afstand van de kern van Bruchem, is de nieuwbouw van circa 47 woningen voorzien. Het gaat om een perceel van ongeveer 25.000 m² dat voor het merendeel uit (mais)akker bestaat. Circa 2.500 m² betreft (paarden)weide of tuin. Bij de ontwikkeling worden de aanwezige schuren gesloopt. De verwachte looptijd van het project is 5 jaar.

Onderzoek*In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek*

Het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten is beschreven in hoofdstuk 4 op pagina's 5 en 6 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage "Aanvullend steenuil onderzoek Krangstraat 5 te Bruchem", Econsultancy, 13 mei 2020. Als vooronderzoek heeft literatuuronderzoek plaatsgevonden (NDFF/verspreidingsatlassen) en zijn gegevens van de lokale steenuilenwerkgroep gebruikt. Het nader onderzoek naar steenuil heeft plaatsgevonden in 2020 conform het kennisdocument van BIJ12.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden

Tijdens de onderzoeken zijn binnen het plangebied aangetroffen:

- 1 nest van de steenuil en essentieel foerageergebied van de steenuil.

Niet aangetroffen zijn:

- overige vogels, reptielen, amfibieën, zoogdieren, beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelden.

In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden

Door de bouwwerkzaamheden wordt:

- 1 nest van de steenuil beschadigd en vernield en 2.500 m² (de paardenweide en tuin) essentieel foerageergebied aangetast.

In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen

Omdat de werkzaamheden in de nabijheid van een nestlocatie buiten het broedseizoen van de steenuil worden uitgevoerd, wordt doden, verwonden of verstoren van broedende vogels voorkomen.

In de aanvraag beschreven gedragscode

Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden, onvoldoende in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig.

In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de steenuil te beperken worden maatregelen voorgesteld. De mitigerende maatregelen zijn beschreven in hoofdstuk 9 op pagina's 13 tot en met 19 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage "Activiteitenplan steenuil Krangstraat 5 te Bruchem", Econsultancy, 29 mei 2020 en in de aanvullingen van 24 februari 2021. De maatregelen die de aanvrager dient uit te voeren, zijn uitgewerkt in tabel 2 onder het kopje *Beoordeling* in deze ontheffing. In bijlage 3 van deze ontheffing zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.

Datum

3 augustus 2021

Zaaknummer

2020-007925

Blad

8 van 17

Beoordeling*Beoordeling ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen*

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij oordelen dat het onderzoek op de juiste wijze is uitgevoerd en compleet is. De voorgestelde mitigerende maatregelen zijn voldoende.

Voor het aangetroffen actieve nest van steenuil worden permanente alternatieve verblijfplaatsen gecreëerd. Voordat de werkzaamheden aanvangen en buiten het broedseizoen van steenuil wordt de huidige verblijfplaats ongeschikt gemaakt. Tevens wordt het aanwezige foerageergebied binnen het plangebied gecompenseerd op een andere locatie binnen het plangebied. Naar aanleiding van bovenstaande zijn alle uit te voeren mitigerende maatregelen in onderstaande tabel opgenomen.

Tabel 2 Overzicht van de mitigerende maatregelen.

Soorten waarop negatief effect wordt verwacht	Vermijden gevoelige periodes	Tijdelijke mitigatie	Ongeschikt maken of verjagen ruim vóór de ingreep	Permanente mitigatie
Steenuil	Werkzaamheden die invloed hebben op broedende steenuilen uitvoeren buiten het broedseizoen (februari tot en met juli)	N.v.t.	De nestplaats van de steenuil die opgeheven moet worden voor dit project, wordt voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de gevoelige periode (februari tot en met juli) opgeheven,	Minimaal 3 maanden voor het opheffen van de nestplaats plaatsen van een nestkast op de Broekheuvelstraat 5 te Bruchem, plaatsen van een nestkast aan de Ottersdam 1 te Bruchem, verhangen nestkast aan de Groenestraat 4, zodat deze op een betere plek komt te hangen. Alle kasten zijn op 14 november 2020 geplaatst of verhangen. Optimaliseren foerageergebied door een natuurzone te creëren van circa 5.500 m ² in 2021 en 2022 ter compensatie van circa 2.500 m ² foerageergebied dat verdwijnt.

Andere bevredigende oplossing

Andere bevredigende oplossingen van het project zijn beschreven in hoofdstuk 7 op pagina 9 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage “Activiteitenplan steenuil Krangstraat 5 te Bruchem”, Econsultancy, 29 mei 2020.

Beoordeling van de andere bevredigende oplossingen

Vanwege de hoge woningnood hebben gemeenten de opgave om woningen bij te bouwen. Voor Bruchem geldt een opgave van 55 tot 90 woningen. Er zijn geen vergelijkbare locaties in Bruchem voorhanden, andere locaties zijn ofwel niet beschikbaar, te klein voor een financieel haalbaar plan, of woningbouw wordt er verhinderd door archeologie of andere hindercontouren. Tevens zouden veel andere locaties niet minder effecten op steenuil hebben, gezien de hoge dichtheid aan steenuilen rondom Bruchem. De verblijfplaats van steenuil wordt voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten kwetsbare perioden ongeschikt gemaakt. De werkzaamheden worden

Datum

3 augustus 2021

Zaaknummer

2020-007925

Blad

9 van 17

uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Het project zorgt voor een (ruime) verdubbeling van geschikt foerageergebied voor steenuil en overige soorten in Bruchem, waardoor de flora en fauna beter beschermd wordt.

Wij concluderen dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat.

Belang

In tabel 1 is beschreven dat er twee wettelijke belangen van toepassing zijn.

Beoordeling van belang

In verband met ernstige verontreiniging met asbest in de puinhoudende verharding (ca. 300 m³) dienen op de herontwikkelingslocatie en ten behoeve van de noodzakelijke civieltechnische werkzaamheden sanerende maatregelen te worden uitgevoerd. Deze sanerende maatregelen worden uitgevoerd in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid. Verder wordt ruim 5.000 m² van het plangebied als foerageergebied ingericht ten gunste van de steenuil. Momenteel is dit perceel in gebruik als maisakker, die minimale waarde heeft als foerageergebied. Gezien de hoeveelheid steenuilterritoria in de omgeving is de aanwezigheid van voedsel (veelal veldmuizen) van groot belang. Met de inrichting met genoemde elementen wordt verwacht dat de hoeveelheid beschikbaar voedsel zal toenemen ten opzichte van de huidige situatie. Door de uitvoering van het project wordt 5.500 m² als geschikt foerageergebied aangelegd, terwijl minder dan de helft daarvan, 2.500 m², verdwijnt. Het project draagt daarom positief bij aan de bescherming van flora en fauna.

Wij kunnen instemmen met de genoemde belangen, zoals opgenomen in tabel 1.

Gunstige staat van instandhouding

In hoofdstuk 10 op pagina 20 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage “Activiteitenplan steenuil Krangstraat 5 te Bruchem”, Econsultancy, 29 mei 2020, is beschreven in hoeverre de gunstige staat van de steenuil in het geding is door het geplande project.

Beoordeling van de effecten op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort

Binnen het plangebied gaat 1 broedplaats van steenuil verloren, ter compensatie worden tijdig 2 alternatieve vergelijkbare broedplaatsen aangeboden en wordt 1 broedplaats opgewaardeerd. Tevens wordt het verloren gaande foerageergebied ruimschoots en tijdig gecompenseerd binnen het plangebied. Door het tijdig aanbieden van voldoende alternatieve nestlocaties en foerageergebied hebben de steenuilen de mogelijkheid om uit te wijken als gevolg van het project.

Het uitvoeren van de maatregelen als bedoeld in de aanvraag leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de steenuil. Wij kunnen hiermee instemmen.

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke aangevraagde soort welke verbodsbepalingen worden overtreden. Deze zijn weergegeven in tabel 1. Voor deze soort en verbod wordt de ontheffing verleend. Dit komt overeen met de aangevraagde soort en verbod.

Zienswijzen

Wij zien op basis van de inhoud van de ingebrachte zienswijzen en de beantwoording daarvan geen aanleiding om het definitieve besluit aan te passen ten opzichte van het ontwerpbesluit.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

Datum

3 augustus 2021

Zaaknummer

2020-007925

Blad

10 van 17

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Datum

3 augustus 2021

Zaaknummer

2020-007925

Blad

11 van 17

BIJLAGE 2: Figuur projectgebied

Figuur 1: Luchtfoto van de onderzoeks- en projectlocatie en directe omgeving.

Datum
3 augustus 2021

Zaaknummer
2020-007925

Blad
12 van 17

BIJLAGE 3 Overzicht mitigerende maatregelen



Figuur 2: Schetsontwerp voor de woningbouw en compensatie van het foerageergebied van de steenuil

Datum

3 augustus 2021

Zaaknummer

2020-007925

Blad

13 van 17



Figuur 3: Locaties nieuwe kasten (gele sterren) en verbetering van een bestaande kast (oranje ster). Het plangebied is met een wit rechthoek aangegeven.

Datum

3 augustus 2021

Zaaknummer

2020-007925

Blad

14 van 17



Figuur 4: Opgehangen en verplaatste nestkasten aan Broekheuvelstraat 5, Ottersdam 1 en achterop het terrein van de Groenestraat 4 te Bruchem

Datum
3 augustus 2021

Zaaknummer
2020-007925

Blad
15 van 17

**BIJLAGE 4: Samenvatting van ingebrachte zienswijzen en beantwoording van de zienswijzen.
Tevens is aangegeven welke aanpassing noodzakelijk zijn.**

Er zijn zienswijzen ontvangen van Pot Jonker Advocaten N.V. te Haarlem, namens omwonenden (in totaal 12 adressen) van de Krangstraat 5 te Bruchem.

De zienswijzen laten zich als volgt samenvatten:

	Samenvatting ingebrachte zienswijzen	Antwoord van de provincie op ingebrachte zienswijzen	Gevolgen voor het besluit
1.	Niet is bewezen dat geen andere bevredigende oplossing bestaat. Er is niet bewezen dat de geplande woonwijk nodig is en op geplande locatie gerealiseerd moet worden.	Gezien de totale woningbouwopgave in Nederland en gegeven het feit dat in de gemeente Zaltbommel (waartoe Bruchem behoort) de laatste tien jaar het aantal inwoners met bijna 3000 is toegenomen, acht de provincie zich niet in de positie om te twijfelen aan de wens en noodzaak om extra woningen in de gemeente te realiseren. Andere bevredigende oplossingen (in dit geval mogelijk andere locaties in Bruchem) van het project zijn beschreven in hoofdstuk 7 op pagina 9 van de bij de aanvraag gevoegde rapportage “Activiteitenplan steenuil Krangstraat 5 te Bruchem”, Econsultancy, 29 mei 2020”. Afgezien van ruimtelijke en economische overwegingen, is in genoemd rapport geconstateerd dat andere locaties niet minder effecten zouden hebben op steenuil, gezien de hoge dichtheid aan steenuilen rondom Bruchem (<u>tenminste</u> 12 territoria). Deze territoria liggen verspreid in en rond Bruchem, zodat een alternatieve locatie ook invloed op een van deze territoria zou hebben.	Geen wijziging ten opzichte van het ontwerpbesluit noodzakelijk geacht.
2.	Een belang om ontheffing te verlenen ontbreekt.	In eerste instantie is door de initiatiefnemer “volksgezondheid en openbare veiligheid” als wettelijk belang ingebracht, omdat in het plangebied	Wij zullen in het definitieve besluit de belangen “volksgezondheid en

Datum

3 augustus 2021

Zaaknummer

2020-007925

Blad

16 van 17

		asbestverontreiniging in de bodem is geconstateerd en er sanerende maatregelen noodzakelijk zijn (zie rapport “Diverse onderzoeken Krangstraat 5 te Bruchem. Verhoeven Milieutechniek, rapportnr. B17.6786, 9 augustus 2017”). Later is dit belang door de aanvrager gewijzigd, omdat de mitigerende maatregelen voorzien in een uitbreiding van de oppervlakte en kwaliteit van het effectief foerageergebied van de steenuil. Wij zijn van mening dat beide wettelijke belangen van toepassing op dit project kunnen zijn.	openbare veiligheid” en “flora en fauna” als wettelijke belangen opnemen.
3.	Niet is bewezen dat de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding	In het project wordt het verlies aan huidig foerageergebied (ca. 0,25 ha, waarbij het maisland niet wordt gezien als geschikt foerageergebied) gemitigeerd met een oppervlakte nieuw ingericht foerageergebied ter grootte van ruim 0,5 ha. Aangezien steenuilen (vooral) op veldmuizen foerageren, is inrichten van alternatief foerageergebied niet heel ingewikkeld. Randen met wat hogere vegetatie en ruige overhoekjes en specifieke muizenvoorzieningen (takkenrillen en muizenruiters) zijn voldoende om een goed aanbod van voedsel voor veldmuizen te garanderen. Nu ook drie alternatieve nestkasten worden aangeboden, zal het project niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding. Ingebrachte argumenten dat het alternatieve foerageergebied te dicht bij de nieuwe bebouwing zou liggen en dat de bouwwerkzaamheden zouden leiden tot een verstoord gebruik van de aangeboden nestkasten en het foerageergebied, snijden wat ons betreft geen hout. De aanwezige territoria van steenuilen in en rond Bruchem zijn alle gelokaliseerd in en rond aanwezige bebouwing en het daadwerkelijk	Geen wijziging ten opzichte van het ontwerpbesluit noodzakelijk geacht.

Datum

3 augustus 2021

Zaaknummer

2020-007925

Blad

17 van 17

		gebruik van foerageergebied speelt vooral in de nachtelijke uren, als de bouwwerkzaamheden niet plaatsvinden.	
4.	Strijd met het verbod op het opzettelijk storen van vogels waarvan evenmin ontheffing kan worden verleend	Wij zijn van mening dat het verbod op storen niet wordt overtreden, omdat voldoende is aangetoond dat met de mitigerende maatregelen (extra nestkasten en extra foerageergebied) er geen negatieve invloed op de staat van instandhouding wordt verwacht. Dat betekent dat er terecht verwezen wordt naar Artikel 3.1 lid 5.	Geen wijziging ten opzichte van het ontwerpbesluit noodzakelijk geacht.
5.	Mogelijke gevolgen bouwplan voor ooievaar	De ontheffing is niet aangevraagd voor mogelijke effecten op de ooievaar, omdat uit ecologisch onderzoek is gebleken dat de ooievaar niet als broedgeval voorkomt in het plangebied. Daar waar een negatief effect wordt verwacht door het bebouwen van potentieel foerageergebied (de huidige ponyweide), wordt door het aanbieden van een grotere oppervlakte alternatief gebied, de foerageerfunctie gewaarborgd. Ooievaars hebben veldmuizen als hoofdvoedsel en met het extra foerageergebied wordt het aanbod van dat hoofdvoedsel gegarandeerd.	Geen wijziging ten opzichte van het ontwerpbesluit noodzakelijk geacht.